

Проблеми полікультурного виховання курсантів вищих військових навчальних закладів

О.М.ЗЕЛЕНСЬКА

Харківський університет повітряних сил ім. Івана Кожедуба

Стратегію підготовки фахівців вищих навчальних закладів в сучасних умовах орієнтують на потреби, що задані широкою полікультурною реальністю. Виходячи з потреб суспільства у збереженні його стабільності і подальшого розвитку, необхідний розвиток соціально значущої особистості майбутнього військового фахівця, потенціал якої визначається не тільки її професійними здібностями і знаннями, але і загальною культурою, яка передбачає високу моральність, відповідальність, комунікативність, толерантність.

В контексті вимог компетентнісного підходу, який виступає внутрішнім механізмом відновлення змісту вітчизняної освіти у відповідь на змінну соціально-економічну реальність, на перший план висувається завдання формування полікультурної компетентності майбутнього фахівця, що дозволяє успішно організовувати діяльність в широкому соціокультурному контексті професійної діяльності. Сучасна ситуація передбачає значні зміни і в підготовці військових фахівців, одним з напрямів вдосконалення якої є посилення полікультурної орієнтації освіти. В поліетнічному світовому просторі взаємодія між культурами неминуха на різних рівнях і в будь-якій сфері, в тому числі – у сфері військового співробітництва. Однією з форм військового співробітництва є функціонування миротворчих військових сил, проведення сумісних навчань, обмін військовими делегаціями. Під час організації поліетнічної взаємодії у військовій сфері необхідно враховувати ціннісні параметри, етнокультурний контекст ділових взаємин, національно-історичні і релігійні відмінності та інші характеристики національної культури.

Аналіз вимог, які пред'являють до військово-професійної підготовки випускників ВВНЗ, виявляє значиму полікультурну компоненту в професійній діяльності військового фахівця. Останній має уміти організовувати підлеглий йому колектив (багатонаціональний за своїм складом), здійснювати підбір і розподіл кадрів з урахуванням ділових якостей кожного підлеглого, здійснювати навчання і військове виховання особистого складу. У зв'язку з переважанням в професійній діяльності випускників військових ВНЗ командно-організаторської і військово-педагогічної сфер діяльності одним з пріоритетних напрямків в роботі колективу ВНЗ має бути формування особистісних якостей фахівця, його полікультурне виховання.

У сучасних умовах полікультурне виховання передбачає прищеплення курсантам наступних якостей:

- загальнопланетарне мислення, тобто здатність розглядати себе не тільки як представника національної культури, але і в якості громадянина світу, усвідомлення культурної варіативності як норми життя і діяльності сучасного полікультурного суспільства, усвідомлення себе в якості полікультурного суб'єкта в рідному середовищі;

- ціннісне ставлення до діалогу культур, толерантність, емпатія і шанобливе ставлення до представників інших культур, нетерпиме ставлення до проявів культурної агресії, дискримінації і вандалізму;

- культурне самовизначення, здатність виступати в якості повноцінного представника рідної культури, здатність самонавчатися функціонувати самостійно в полікультурному світі, готовність приймати на себе відповідальність за подолання кроскультурного непорозуміння.

Виховання фахівця здійснюють в конкретному середовищі ВНЗ. Це середовище має свої специфічні особливості і багато в чому детермінує різноманітні процеси, що виникають у ньому. Аналіз освітнього середовища військового ВНЗ необхідний для знаходження засобів і створення умов, що сприяють підвищенню ефективності процесу полікультурного виховання курсантів як майбутніх військових фахівців.